

GENTSE VONDELINGEN EN VERLATEN KINDEREN GEPLAATST TE HEUSDEN (1839-1868)

Bij het doornemen van het Modern Archief van de deelgemeenten Destelbergen en Heusden, gedeponeerd in het Rijksarchief te Gent, trok het nummer 16 van Heusden mijn aandacht: *Register der vondelingen en verlaten kinderen, 1839-1868.* (1)

Meteen was mijn nieuwsgierigheid geprikkeld. Wie in Heusden? Na inzage constateerde ik dat het ging over kinderen door het Bureau van Weldadigheid van Gent geplaatst bij inwoners van Heusden.

Uiteraard zou ik hier een overzicht kunnen geven van de deplorabele toestand waarin zich het merendeel van de werkende klasse bevond. Vermeld ik enkel de mechanisatie van de weefnijverheid, de mislukte aardappeloogsten, einde de jaren veertig van de 19e eeuw, en de talrijke epidemieën.

Het voeden van een onvoorzien mondje meer, bij gehuwde of ongehuwde moeders, noopte vaak tot het te vondeling leggen of (tijdelijk) afstaan van het kind. De grauwe stad bood veelal geen soelaas voor deze kinderen, plaatsing bij pleegouders op de buiten was een van de meest aangewezen oplossingen.

DE PLAATSINGEN TE HEUSDEN

Voor de periode 1839-1868 worden in Heusden 48 kinderen geplaatst: 27 vondelingen (15 jongens en 12 meisjes) en 21 verlaten kinderen (15 jongens en 6 meisjes).

Vóór 1849	vondelingen 2	verlaten 0
1849	1	0
1850	3	2
1851	3	0
1852	1	0
1853	1	0
1854	2	0
1855	2	1
1856	1	0
1860	0	1
1861	2	0
1862	8	6
1863	1	0
1867	0	3
1868	0	8

1. Rijksarchief Gent, Modern Archief Heusden, nr. 16.

NAAM VOORNAAM	DAG EN PLAATS DER VERLATING	DATUM AANKOMST NUMMER VAN DE BRIEF	
DANUBE Ignatius	gevonden Gent 13 sep. 1839 wellicht 2 dagen oud	nr.	4138
LONDRES Dionysia	gevonden Gent in 1841		4244
GALLIJN Joannes	gevonden Gent 14 jul. 1849 10 dagen oud	3 aug. 1849	5469
GAENBEEK Melanie	gevonden Gent 30 dec. 1849 3 dagen	11 jan. 1850	5522
USTER Silvinus	gevonden Gent 21 apr. 1850 2 dagen	11 mei 1850	5558
DIERICKX Leonia	°Gent 19 jun. 1850 dochter van Nathalie	19 jul. 1850	1631
HEGGERICKX Augustus	°Gent 16 jan. 1850 zoon van Marie-Jeanne	19 jul. 1850	1610
CHAROL Clara	gevonden Gent 18 jul. 1850 nieuw geboren	9 aug. 1850	5592
TOBEL Joannes	gevonden Gent 24 jul. 1851 2 dagen	2 aug. 1851	5709
IJLBAK Joannes	gevonden Gent 28 jul. 1851 ongeveer 3 weken	30 aug. 1851	5713
POMMEL Flora	gevonden Gent 3 sep. 1851 ongeveer 2 dagen	7 sep. 1851	5730
GELDER Carolus	gevonden Gent 29 jan. 1852 ongeveer 3 dagen	6 feb. 1852	5767
VANDIJS Carolina	gevonden Gent 19 aug. 1853 nieuw geboren	10 sep. 1853	5997
MOLIJNS Petrus	gevonden Gent 21 jan. 1854 11 dagen	27 jan. 1854	6056
UTERS Petrus	gevonden Gent 1 feb. 1854 2 dagen	10 feb. 1854	6061
VERSTRAETEN Felix	°Gent 27 apr. 1850	16 maa. 1855	1836

KWEEKOUDERS	ADRES	VERTREK	AANMERKING
VAN BRUSSEL Benedictus	Dries		Vondeling gratis gehouden
VAN BRUSSEL Benedictus	Dries		Vondeling gratis gehouden
DE WILDE Petrus werd geschrap	Dorp	in 1854 <i>ingedregen</i>	<i>idem</i> , nu bij DE VISSCHER Nard
VAN DER CRUIJSSEN Charles	Dorp	8 sep. 1850 <i>ingedregen</i>	<i>idem</i> , vacciné 3 sep. 1850 Mr. Bernard
DE KUIJSSCHER Seraphinus	Dries	†14 jul. 1850	<i>idem</i>
DE KUIJSSCHER Seraphinus	Dries	weggehaald 1851	verlaten
PRAET Petrus werd geschrap PRAET IVO	Dorp	†3 mei 1851	verlaten
VAN DER CRUIJSSEN Charles	Dorp	†4 jul. 1851	vondeling, vacciné 11 sep. 1850 Bernard
VAN HOORDE Wenceslas	Dorp	†6 aug. 1851	vondeling
VAN HOORDE Wenceslas	Dorp	†2 mei 1853	vondeling
POELMAN Carolus	Dorp		vondeling
DAMBRIJNE Casimier	Dorp	†6 mei 1852	vondeling
VERVAET Judocus	Dries		vondeling
VAN HOORDE Wenceslas	Dorp	†28 jan. 1856	vondeling
VAN ACKER Jacobus	Dries	ingetrokken 19 jul. 1859	vondeling
DEGELAS Joannes	Melhoek		verlaten zoon van Joanna Carolina

NAAM VOORNAAM	DAG EN PLAATS DER VERLATING	DATUM AANKOMST NUMMER VAN DE BRIEF	
		nr.	
MUNTE Elisabeth	°Gent 27 maa. 1842		4674
NIJLENS Mathilde	gevonden Gent 12 okt. 1855 6 dagen	14 okt. 1855	6250
WELAN Isabella	gevonden Gent 22 apr. 1856 1 maand	2 mei 1856	6327
VERLEYE Adolphus	verlaten Gent 26 mei 1860	24 jun. 1860	2010
NORIVEL Hyacinthia	gevonden Gent 24 feb. 1859 2 maand	2 aug. 1861	6673
BILF Desideria	gevonden Gent 2 okt. 1861 3 dagen	7 okt. 1861	6959
FORDA Hieronimus	gevonden Gent 18 jan. 1862 10 dagen	20 jan. 1862	7012
SERBRUIJNS Victor	°Gent 31 jan. 1862	19 feb. 1862	2078
ORLIN Ivo	gevonden Gent 16 feb. 1862 3 dagen		7020
KEIRPELS Hortensia Maria	°Gent 8 maa. 1862	19 maa. 1862	2083
JOOS Josephus	°Gent 14 maa. 1862	26 maa. 1862	2086
DE MEYER Marie Josepha	°Gent 14maa. 1862	27 maa. 1862	2084
DURNIER Leo	gevonden Gent 26 maa. 1862 8 dagen		7032
URTAL Marcellus	gevonden Gent 10 jun. 1862 1 dag		7048
BAUTERS Louis Joseph	°Gent 22 jun. 1862	22 jul. 1862	2105
BAN Nathalis	gevonden Gent 7 jul. 1862 pas geboren	22 jul. 1862	7054

KWEEKOUDERS	ADRES	VERTREK	AANMERKING
FIERMANS Martin	Dorp	vertrokken met Fiermans	vondeling (sic)
FIERMANS Martin	Dorp	†17 maa. 1856	vondeling
FIERMANS Martin	Dorp	†22 sep. 1856	vondeling
VAN LAERE Leonardus	Dries	afgehaald 22 jul. 1861	zoon van Maria Theresia
VAN LAERE Leonardus	Dries		vondeling
DE KUIJSSCHER Jean	Dorp		vondeling
DE KUIJSSCHER Leopold	Dorp	†11 jun. 1862	vondeling
JANSSENS Engelbert	Dorp		verlaten zoon van Marie Thérèse
IMPENS Charles	Dorp	†8 maa. 1862	vondeling
Taelman Paulus	Dorp	†26 maa. 1862	verlaten dochter van Marie Thérèse
DE BACKER Felix	Dorp	†19 feb. 1863	verlaten zoon van Marie Joos
Eekhaut Francies	Dorp	†22 nov. 1862	verlaten dochter van Constantia
Taelman Paulus	Dorp	†21 aug. 1863	vondeling
DE KUIJSSCHER Leopold	Dorp	†26 jun. 1862	vondeling
VAN EESVELDE Charles	Dries	naar Melle, eerst stond Gentbrugge	verlaten zoon van Ida Maria
DE KUIJSSCHER Leopold	Dorp	déplacé à Munte	vondeling

NAAM VOORNAAM	DAG EN PLAATS DER VERLATING	DATUM AANKOMST NUMMER VAN DE BRIEF	
OM Quintinus	gevonden Gent 8 aug. 1862 4 dagen	nr.	7066
VAN ACKER Petrus	°Gent 20 aug. 1862		3014
VOR Valerie	gevonden Gent 16 dec. 1862 8 dagen		7098
ZEILER Walterus	gevonden Gent 28 dec. 1862 6 dagen		7102
FART Augustina	gevonden Gent 28 jan. 1863 8 dagen		7108
DECOCKER Carolus	°Gent 5 dec. 1867		2265
VAN DE VEERE Jan	°Gent 12 dec. 1867		2266
GABRIELS Maria Fernandina	°Gent 23 nov. 1867 dochter van Josepha Francisca		2267
DE BLEU Henricus	°Gent 25 jan. 1868		2272
DE GRAEVE Maria Ludovica	°Gent 24 dec. 1867		2270
BUGUE Eugenius Emilius	°Gent 15 jan. 1868	27 feb. 1868	2274
DE PAUW Gustave	°Gent 4 feb. 1868	29 feb. 1868	2275
SERGEANT Prosper Joseph	°Gent 14 apr. 1868	5 jul. 1868	2289
CAP Leonia	°Gent 27 sep. 1868	21 okt. 1868	2298
MAYLANDER Elodia	°Gent 18 jan. 1868	11 nov. 1868	2301
DE VOS Marie Josephine	°Gent 4 dec. 1868	10 dec. 1868	2302

KWEEKOUDERS	ADRES	VERTREK	AANMERKING
DE LETTER Casimier	Dorp	†19 aug. 1862	vondeling
DE LETTER Casimier	Dorp	<i>ingedregen vóór juli 1863</i>	verlaten zoon van Pelagie
EECKHAUT Francis	Dorp		vondeling
VERSTICHEL Dominicus	Dorp		vondeling
BEYAERT Fledenc	<i>Ter Laakt</i>	<i>ingedregen 1 jul. 1863</i>	vondeling
DE BACKER Felix	Dorp		verlaten
COLMAN Augustinus	Dorp	naar Ertvelde 8 feb. 1868	verlaten
VAN BRUSSEL Seraphin	Dorp	†3 mei 1868	verlaten
COLMAN Augustinus	Dorp	†19 feb. 1868	verlaten zoon van Philomena
MEULEMAN Petrus	Melhoek	wedergedraegen 24 maa. 1868	verlaten dochter van Maria Theresia
COLMAN Augustinus	Dorp	29 mei 1868 door de de moeder afgehaald	verlaten zoon van Josephine Sidonie
DE KUIJSSCHER Louis	Dorp		verlaten zoon van Francisca
VAN EECKHOUTE Francis	Dorp		verlaten zoon van Melanie Sergeant
DE ROCKER Petrus	Dorp	†25 jan. 1869	verlaten zoon van Sophie Cap
MATTENS Ivo	Ter Laakt		verlaten zoon van Leocadia
DE WILDE Auguste	Ter Laakt		verlaten dochter van...

Onder de 27 vondelingen zijn er drie pasgeborenen en van twee wordt geen *vindleeftijd* medegedeeld. Voor de berekening van die gemelde leeftijd blijven dus nog 22 kinderen over. Met twee extremen namelijk 60 en 30 dagen wordt evenmin rekening gehouden. Van de overgebleven 20 kinderen bedraagt aldus de gemiddelde *vindleeftijd* \pm 6 dagen.

De plaatsingen van de vondelingen en de verlaten kinderen situeert zich overwegend in het dorp (34x) en op de dries (9x), en sporadisch in de wijken ter Laakt (3x) en Melhoek (2x). In totaal worden 31 verschillende familienamen vermeld in het register. De familie De Kuijsscher spant de kroon met zeven plaatsingen. Eenmaal wordt een kind bij een andere familie binnen de gemeente ondergebracht. Joannes Gallijn wordt eerst bij Petrus de Wilde geplaatst en vervolgens bij Bernard de Visscher. Er zijn 19 gezinnen met één plaatsing, 7 met twee en 5 met drie. Uiteraard zijn er wijzigingen: terugbrengen, overplaatsingen, verhuis, overlijdens...

Teruggebrachte plaatsingen: vondelingen 3, verlaten 2.

Afgehaald zonder vermelding: verlaten 2.

Afgehaald door de moeder: verlaten 1.

Ingetrokken plaatsingen: vondelingen 1.

Elders geplaatst (Munte): vondelingen 1.

Vertrokken met pleegouders:

- niet vermelde bestemming: vondelingen 1.

- met vermelde bestemming (Melle, Ertvelde): verlaten 2.

Plaatsingen zonder vermelding van mutatie: vondelingen 9, verlaten 7.

Overleden: vondelingen 13, verlaten 7.

Voor deze laatste categorie is de gemiddelde levensduur berekend.

Leeftijd bij overlijden vanaf *vinddatum* voor de vondelingen en geboortedatum voor de verlaten kinderen.

< 1 maand: vondelingen 4, verlaten 2
> 1 tot 6 maand: vondelingen 3, verlaten 1
> 7 tot 12 maand: vondelingen 3, verlaten 4
> 1 tot 2 jaar: vondelingen 1
> 2 tot 3 jaar: vondelingen 2.

Erik L. SCHEPENS

Erratum

In het artikel "Vondelinge Sophia Stove (1840-1870)" van de Heer E. Ossieur, verschenen in ons Nr. 5, staat een foutje. Wil op p. 261 in de 16e regel het woord "Stofstraetje" veranderen in "Stoofstraetje".